

A través d'uns altres ulls: paisatge i literatura

De sempre, les propostes culturals d'una ciutat són tan variades com mirades s'hi vulguen fer. El cas de Tortosa no n'és una excepció. Un professor meu deia que Tortosa és una de les poques ciutats que podria explicar la història sencera de la península Ibèrica, però, malauradament, no tothom ho creu així. Hem de ser els de casa els primers a impulsar el nostre territori i, amb ell, tot el seu potencial patrimonial, cultural i turístic, però per fer-ho cal, abans, conèixer-lo i estimar-lo.

Per això, quan des de la biblioteca Marcel·lí Domingo se'm va oferir la possibilitat de materialitzar una ruta literària sobre la figura de Gerard Vergés vaig acceptar el rept de seguida. Recordo la meua sorpresa quan vaig descobrir que el farmacèutic Gerard Vergés, don Gerardo -l'exprofessor de Química de la UNED-, i l'autor de *L'ombra rogenca de la lloba* que per aquells dies Manel Ollé ens recitava a classe eren la mateixa persona. Manel sempre deia que calia reivindicar-lo

no com a autor local -que també-, sinó per ser una figura cabdal de les lletres catalanes contemporànies, i la ruta literària es presentava com una bona manera de fer ressonar el nom de Gerard Vergés.

Darrerament, arreu del territori s'estan promovent iniciatives que pretenen difondre el patrimoni d'una manera diferent. El públic reclama tindre un paper més actiu i passar de ser espectadors i mers consumidors de cultura a experimentar-la en primera persona i viure'n experiències pròpies carregades de sensacions. La proliferació, entre altres, de les rutes literàries va en aquesta direcció perquè, a banda de posar en valor el patrimoni literari d'un lloc concret, ens permet fer una mirada ben diferent al territori que ens envolta.

En el cas de Tortosa, sota l'ombra de Vergés es barregen història i literatura, vivència i record, identitat i territori, i de la mà de Gerard Vergés ens endinsem per conèixer de més a prop una ciutat que ja no

Xell Aixarch

Llicenciada en Humanitats i tècnica de la biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa

existeix, però que encara podem resseguir per tot arreu i que a través del text ens arriba sense filtres, directament.

La ruta ens obre les portes de l'antic hotel Siboni, al centre neu-

ràlgic de la ciutat, i deixa al descobert -no sense certa nostàlgia- el luxe i refinament que el caracteritzaven; però també ens mostra la cara més crua de la Tortosa "assetjada, bombardejada i literalment destruïda" pels atacs de l'aviació feixista durant la Guerra Civil. De la mà de Vergés descobrim un riu "antic, entre canyars, domèstic" mentre podem veure com els últims rajos de sol s'emmirallen damunt de l'aigua de l'Ebre un capvespre qualsevol d'estiu. I entre lectura i lectura, entre edificis, rius i records, i gairebé sense adonar-nos-en, tot pren una altra dimensió. Literatura i paisatge es fonen i es confonen harmònicament, i només quan això passa els textos es fan paisatge i s'alcen davant nostre palpables, gairebé corporis; i a la vegada, l'entorn s'humanitza i ens fa vibrar a través del text.

Viure la història en primera persona i poder posar-l'hi noms i cognoms i, a la vegada, poder-hi vincular una emoció ens dona una vivèn-

cia més perdurable en el temps que la simple contemplació. És per això que la ruta literària és una bona eina per donar a conèixer l'entorn perquè el fil conductor són uns tex-

"De la mà de Vergés descobrim un riu "antic, entre canyars, domèstic" mentre podem veure com els últims rajos de sol s'emmirallen damunt de l'aigua de l'Ebre.

tos viscuts en primera persona, amerats d'emoció, que arraconen l'objectivitat freda i distant i donen pas a la subjectivitat de l'individu que s'emociona i sent. Quan el paisatge i la literatura es donen la mà es produeix una simbiosi perfecta que no deixa indiferent i és precisament aquest l'efecte que cal buscar quan donem a conèixer el nostre territori.